

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง

นาย อเนก หิรัญ

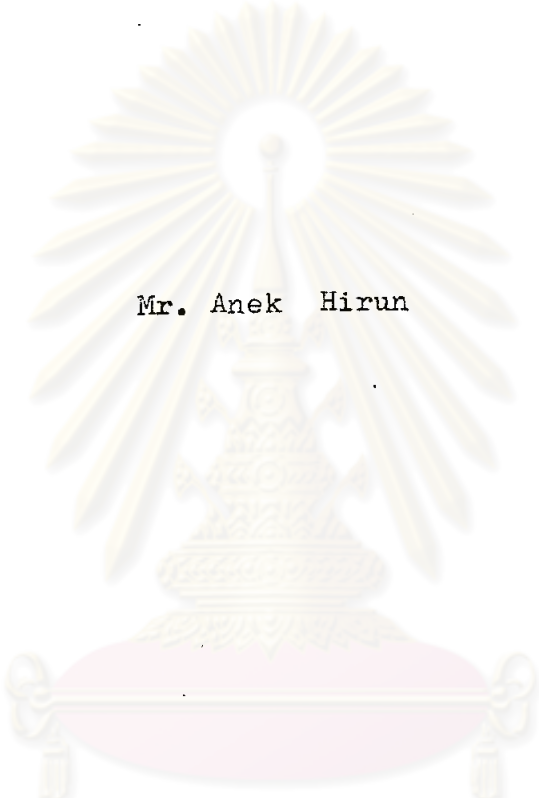
006347

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2522

ACADEMIC ADMINISTRATION OF SECONDARY SCHOOLS IN CENTRAL REGION

Mr. Anek Hirun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

ชื่อนิสิต

นายอเนก หิรัญ

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์

บุญจิรา คุณลย์
บุญสวัสดิ์

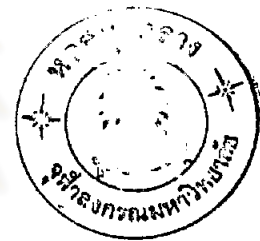
ภาควิชา

บริหาร การ ศึกษา

ปีการศึกษา

2521

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ สังกัดกองการมัธยมศึกษา ในภาคกลางยกเว้นกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงภารกิจและการ ปฏิบัติงานในด้านวิชาการที่เป็นจริงของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ สังกัดกองการ มัธยมศึกษา ในภาคกลาง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการ ปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ สังกัดกองการมัธยมศึกษา ในภาคกลางยกเว้นกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนคือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และผู้ปฏิบัติงาน วิชาการในโรงเรียนคือ ครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ สังกัดกองการมัธยมศึกษา ในภาคกลางยกเว้นกรุงเทพมหานคร จำนวน 24 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหารงานวิชาการ 142 คน และผู้ปฏิบัติงานวิชาการ 391 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมิน
กาและแบบให้เลือกตอบ ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวจากตำรา เอกสาร และวิทยานิพนธ์
ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่ามัธยเลขคณิต และค่าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางยก เว้นกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่
มีผู้อำนวยการโรงเรียน (3) ฝ่าย คือ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายปกครอง
และเปิดสอนครบทุกสายวิชา คือภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
สังคมศึกษา พลานามัย ศิลปะศึกษาและศิลปปฏิบัติ

2. โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางยก เว้นกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่
ปฏิบัติงานวิชาการน้อยทุกด้าน งานวิชาการที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น ๆ เป็นอันดับ
แรก ได้แก่ การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา รองลงมาได้แก่ การนิเทศการ
ศึกษา การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ การให้ทรัพยากรและแหล่งวิชาการในห้อง
หลักสูตรและเอกสารการให้หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอนและห้องสมุด กระบวนการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียน การแนะแนว การกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงาน
วิชาการ การวางแผนและวิธีสอน กิจกรรมนักเรียนซึ่งมีการปฏิบัติกันน้อยตามลำดับ

3. ปัญหาสำคัญในการบริหารงานและปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในภาคกลางยก เว้นกรุงเทพมหานคร คือผู้บริหารโรงเรียนยังให้ความสำคัญ
สำคัญของงานวิชาการน้อยไป ผู้บริหารงานวิชาการยังขาดความรู้ ความสามารถใน
ด้านการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา และการนิเทศ ปัญหาการขาดแคลนวัสดุ
อุปกรณ์ของเรียน และบุคลากร ตลอดจนรายได้ และสวัสดิการของครูไม่เหมาะสมกับ
ภาวะเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ ทำให้การปฏิบัติงานของครูขาดประสิทธิภาพ

24 different selected Secondary Schools in the Central Region. They are classified as 142 academic administrators and 391 teachers.

The devices used are rating scale and check list questionnaires adapted from books, articles, and related theses.

The data analysis include percentage, means and standard deviation.

Findings

1. There are three school administrator/assistants in most of the Secondary Schools in the Central Region : Business Administrator Assistant, Academic Administrator Assistant and Disciplinarian Administrators Assistant. Every subject is taught in these schools ; Thai, English, Mathematic, Sciences, Social Studies, Physical Education, Art Education and Practical Arts.

2. In most of the Secondary School in the Central Region the administrators and teachers perform little academic tasks. The least performance is on measurement and evaluation. The lesser performance is on supervision, the academic improvement planning, the local academic resources, the curriculum and the curriculum documents, materials and the teaching devices, library, guidance, academic administrative process, the academic task

assignment for teachers, time-table and teaching methods, student activities respectively.

3. The important problem is the academic administration and academic performance of the administrators and teacher in the Secondary Schools in the Central Region are : the school administrators lack of academic knowledge such as educational measurement, evaluation and supervision. The schools lack of materials, classroom and efficient personnels. Lastly, teachers' income and welfare do not suit the present economic situation which affect the efficiency of the teachers' academic performance.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้รายนามศาสตราจารย์ นพพงษ์ มุขจิตรากุลม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิชาโรจน์ มุขสวัสดิ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านทั้งสองได้ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดและเอาใจใส่ ตลอดจนการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม ขอขอบคุณ อาจารย์โนเนนแก้วชา บริหารการศึกษากุทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำและแนวทางในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณบรรดาคณะ-อาจารย์ และผู้บริหารโรงเรียนแม่ริมศึกษาในภาคกลาง ยก เว้นกรุง เทพ-มหานคร ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้

ความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากมีอยู่ ขอมอบแก่ บิดา มารดา ครู-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทั้งหลายไว้ในที่นี้ด้วย

อเนก หิรัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ญ
รายการแผนภูมิประกอบ	ด
บทที่	
1. บทนำ	1
ความ เป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อจำกัดของการวิจัย	6
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ของการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ลำดับขั้นในการ เสนอข้อมูล	7
2. บรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมายของการบริหาร	10
องค์ประกอบและกระบวนการบริหาร	11

คุรุสภา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การบริหารการศึกษาศึกษา	12
การบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา	13
✓ การบริหารงานวิชาการ	16
หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร	27
การวางแผนและวิธีสอน	36
วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและห้องสมุด	42
กิจกรรมนักเรียน	45
✓ การนิเทศการศึกษา	53
✓ การกำหนดค่าใหญ่-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ	58
✓ การแนะแนว	64
การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา	69
การโพรพัญากิจและแหล่งวิชาการในห้องอื่น	74
การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ	76
3. วิจัยดำเนินงานวิจัย และการรวบรวมข้อมูล	79
ประชากร	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	83
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	86
เกณฑ์การให้คะแนน	86
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์ข้อมูล	91
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	91

5. สรุปผลการศึกษา อภิปรายและขอเสนอแนะ	135
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	135
วิธีทำเนียบการวิจัย.....	135
สรุปผลการศึกษา	136
อภิปรายผลการศึกษา	140
ขอเสนอแนะ	149
ขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยเพิ่มเติม	152
บรรณานุกรม.....	154
ภาคผนวก	155
ประวัติผู้เขียน	209

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

๒
หน้า

1.	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกกรม เขต	92
2.	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	93
3.	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติภารกิจสอน	94
4.	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งทางวิชาการของกลุ่มผู้บริหารงาน วิชาการ	95
5.	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิของวิชาชีพ	96
6.	การปฏิบัติงานเรื่องการบริหารงานวิชาการ	99
7.	การปฏิบัติงานเรื่องหลักสูตรและเอกสารการในหลักสูตร	103
8.	การปฏิบัติงานเรื่องตารางสอนและวิธีสอน	105
9.	การปฏิบัติงานเรื่องวัสดุอุปกรณ์การสอนและห้องสมุด	107
10.	การปฏิบัติงานเรื่องกิจกรรมนักเรียน	110
11.	การปฏิบัติงานเรื่องกรณีศึกษาการศึกษา	112
12.	การปฏิบัติงานเรื่อง การกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ...	114
13.	การปฏิบัติงานเรื่องการใช้ทรัพยากรและแหล่งวิชาการในห้องเรียน ...	116
14.	การปฏิบัติงานเรื่องการแนะแนว	118
15.	การปฏิบัติงานเรื่องการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา	121
16.	การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ	123
17.	การบริหารและการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคกลางยกเว้นกรุงเทพมหานคร	125
18.	วิธีสอนแบบต่าง ๆ ในโรงเรียน	127
19.	ห้องปฏิบัติการทางวิชาการในโรงเรียน	128
20.	วิธีการวัดผลและการประเมินผลในโรงเรียน	130

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21.	วิธีออกข้อสอบในโรงเรียน	131
22.	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง และจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	194
23.	จำนวนผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางยกเว้น กรุงเทพมหานคร	196
24.	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน	197
25.	สายวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางยกเว้น กรุงเทพมหานคร	198
26.	ตำแหน่งกรรมการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร	199
27.	การมอบหมายงานวิชาการของผู้บริหารงานวิชาการใหญ่และผู้ปฏิบัติแทน เมื่อตนไม่สามารถปฏิบัติได้	200
28.	รายละเอียดเกี่ยวกับความถี่ ร้อยละของการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารงานวิชาการ และครู-อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานวิชาการ	201

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่

หน้า

1. แสดงสายสัมพันธ์บุคลากรแนะนำในโรงเรียน 65
2. แสดงรายงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา 58

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย